

Innst. S. nr. 176

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget frå sosialkomiteen

Dokument nr. 8:37 (2002-2003)

Innstilling frå sosialkomiteen om forslag frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa, Ola D. Gløtvold, Jorunn Ringstad og Rune J. Skjælaen om å utsetja endring av praksis ved utskriving av ferdigbehandla pasientar

Til Stortinget

SAMANDRAG

Det blir i dokumentet fremja følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa utsetja ei eventuell endring av forskrifta som regulerer praksisen ved utskriving av ferdigbehandla pasientar frå sjukehus."

Som bakgrunn for forslaget peiker forslagsstillarane på at praksis ved utskriving av ferdigbehandla pasientar og overføring til kommunalt ansvar er regulert i forskrift, og at mange kommunar no opplever eit press frå helseforetaka slik at fleire pasientar vert utskrivne tidlegare enn før, noko som medfører nye oppgåver og andre krav til helsepersonell i kommunane.

Det blir vist til at forslag om endring av forskrift om kommunal betaling for ferdigbehandla pasientar har vore ute til høyring, og at forslaget inneber ei nedkorting av dagpengemulkten samt endra ordbruk frå "ferdigbehandlet" til "utskrivingsklar".

Forslagsstillarane ser i utgangspunktet positivt på at fleire pasientar ved sjukdom kan få pleie og oppfølging i eige nærmiljø, forutsett eit forsvarleg medisinsk fagleg opplegg. Dei finn likevel grunn for å understreka at ei slik endring i oppgåver for kommunane krev både mykje førebuing og auka ressursar.

Forslagsstillarane finn det uakseptabelt at Regjeringa ved ei forskriftsendring innfører ein praksis som direkte kan gå utover andre lovpålagde oppgåver i

kommunane, og meiner at ei endring i høve til den forskrifta som gjeld i dag, bør utarbeidast i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Elisabeth Røbekk Nørve og Inger Lise Aarrestad, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Mølvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Magne Aarøen, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, viser til at forslag om endring av forskrift om kommunal betaling for ferdighandlede pasienter ble sendt på høring 24. juni 2002 med høringsfrist 10. september 2002. I høringsnotatet om forskriftsendring ble det tatt sikte på iverksetting 1. oktober 2002. Blant annet på bakgrunn av høringsuttalelsene ble iverksettingen utsatt til 1. januar 2003.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser videre til at i forhold til høringsforslaget foretok departementet flere justeringer av endringene av forskriften i favør av kommunene.

Komiteen viser til at erfaringen med sykehusreformen så langt er at liggetiden for ulike pasientkategorier er betydelig redusert, noe som vil føre til et større press på omsorgsapparatet i primærkommunene.

Kortere liggetid ved sykehusene medfører imidlertid etter komiteens mening at de utskrivningsklare pasientene i større grad enn tidligere trenger mer inten-

siv behandling, pleie og rehabilitering som mange kommuner har problemer med å følge opp, særlig på grunn av manglende sykehjemsdekning.

Slik komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ser det, vil dette problemet bare øke i årene fremover, og det må derfor etter flertallets mening generelt vurderes hvorvidt en bør etablere en såkalt halvannenlinjetjeneste for å ivareta pasientenes tarv ved kort liggetid i sykehusene for relativt kompliserte lidelser som trenger massiv etterbehandling på et lavere behandlingsnivå.

Komiteen forventer at den bebudede oppfølging av den kvalitative siden ved eldreplanen og oppfølging av NOU 2003:1 vil inneholde forslag til forbedringer i så måte.

Komiteen viser til Sosial- og helsedepartementets rapport "Sykehjemmenes rolle og funksjoner i fremtidens pleie- og omsorgstjenester" fra 1999 og legger til grunn at videre oppfølging av denne vil klargjøre oppgaver og utfordringer for sykehjemmene. Komiteen viser til at rapporten understreker at det vil være behov for å styrke både legetjenesten og den sykepleiefaglige kompetansen på en del områder, bl.a. smertebehandling, aldersdemens, psykiatri og geriatri. Sykehjemmene bør bli en arena for utvidet samarbeid med spesialisthelsetjenesten for å kunne avlaste sykehusene. Komiteen er enig i at slike endringer vil føre til mer behandling nær bruker og gjøre sykehjemmene til en mer attraktiv arbeidsplass for helsepersonell, noe som vil bidra til å bedre kvaliteten i sykehjemstjenestene. Komiteen viser til at dette vil bli behandlet i den varslede stortingsmeldingen om kvalitet i eldreomsorgen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, sier seg enig i at kommunens betaling for overliggende pasienter som er utskrivningsklare i sykehusene, økes i takt med kostnadsveksten i perioden 1999-2003. Skal "døgnmulkten" ha noen effekt, mener flertallet det er riktig at kostnadene ved ikke å ta imot utskrivningsklare pasienter bør ligge nærmere det som er kostnadene ved å ha pasientene liggende i sykehuset.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser imidlertid til at det står kommunene fritt å forhandle med det enkelte helseforetak om å inngå avtaler i forbindelse med mottak av utskrivningsklare pasienter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at nyord-

ningen allerede er iverksatt, og finner derfor ingen grunn til å reversere dette.

Flertallet avviser forslaget i Dokument nr. 8:37 (2002-2003).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det må være et mål for norsk helsevesen at pasientene får sin behandling på riktig nivå. Dette forutsetter både en godt utbygd og velfungerende primærhelsetjeneste og en spesialisthelsetjeneste av god kvalitet; videre er samspillet mellom disse nivåene av stor betydning.

Det er, slik disse medlemmer ser det, både god samfunnsøkonomi og til beste for den enkelte pasient at pasienter som trenger sykehusbehandling, ikke blir liggende på sykehus lenger enn det som er nødvendig av hensyn til behandlinga. Det vil både være ressursbesparende og bira til å redusere ventelistene ved norske sykehus.

Dagens situasjon er, etter disse medlemmers mening, i for stor grad prega av at liggetida ved norske sykehus er redusert, men uten at kapasiteten og behandlingskompetansen i kommunene samtidig er heva tilsvarende. Dette gir et for dårlig tilbud til mange pasienter. Hovedgrepet for å rette opp dette misforholdet må, slik disse medlemmer ser det, være å sørge for å ruste opp primærhelsetjenesten og eldreomsorgen i kommunene både når det gjelder kapasitet og fagkompetanse. Dette vil kreve en betydelig økning av de økonomiske ressursene til kommunesektoren, men vil samtidig være fornuftig samfunnsøkonomi på lengre sikt.

Disse medlemmer vil påpeke at en enda sterkere utskrivingspraksis av pasienter enn det man til nå har hatt i mange tilfeller, kan være uforsvarlig ut fra pasientens situasjon. Det er en uverdigg behandling av enkeltmennesket og skaper forhold som det norske helsevesen ikke burde være bekjent av. "Svingdørspasienter" på grunn av for tidlig utskrivning må så langt det er mulig unngås.

Disse medlemmer mener at forholdet kan rettes opp gjennom ulike grep innenfor sykebehandling og ressursfordeling. Det ene grepet er at man får finansieringsordninger som sikrer pasienter med ekstra behov for oppfølging, ro og medisinskfaglig behandling, lengre liggetid ved sykehusene. Det andre hovedgrepet er en oppbygging av sterkere medisinskfaglige og behandlingsmessige ressurser i primærhelsetjenesten. Dette må skje ved at det plassmessig og teknisk legges til rette for det gjennom etablering av bedre tilrettelagte sykestuesenger i den enkelte kommune, eller der flere kommuner eventuelt går sammen om felles løsninger innenfor den såkalte halvannenlinjetjenesten. Samarbeidet med helseforetakene og det enkelte sykehus må uansett være nært og sikre riktig og forsvarlig pasientbehandling.

Disse medlemmer registrerer at Regjeringen har iverksatt nye forskrifter vedrørende utskrivning av pasienter på tross av bl.a. protester fra kommunesektoren og anbefalingene i dette dokumentforslaget.

Disse medlemmer mener at forholdet til pasientsikkerheten og en verdig menneskebehandling tilsier at Regjeringen snarest avklarer ansvarsforholdet ved pasientutskrivningen på en bedre måte når det gjelder både ressursgrunnlaget og det medisinskfaglige behovet for en forsvarlig helsetjeneste. Disse medlemmer foreslår derfor at Regjeringen, ved helseministeren på vegne av helseforetakene, sammen med Kommunenes Sentralforbund, på vegne av landets kommuner, snarest gjennomgår situasjonen på en grundig måte og kommer fram til fordeling av ansvar og ressurser som ivaretar pasientenes behov og sikkerhet. Det betyr bl.a. at kommunene må få tilført tilstrekkelig med økonomiske og faglige ressurser, og at man får tid til å etablere et tilstrekkelig tilbud både når det gjelder behandling og pleie. Denne avklaringen må komme raskt, og konkrete tiltak må legges fram i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett i mai.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennom samråd og samhandling med Kommunenes Sentralforbund avklare ansvarsfordeling og ressursbehov i forbindelse med utskrivning av pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Regjeringen må fremme tiltak til en forsvarlig ordning og praktisering av pasientutskrivningen i Revidert nasjonalbudsjett 2003, der bl.a. kommunenes økonomiske og faglige ressurser blir tilstrekkelig styrket for å kunne ivareta pasientenes behov og sikkerhet."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har ved flere anledninger - seinest ved behandlingen av statsbudsjettet for 2003 - tatt til orde for å utvikle en såkalt halvannenlinjetjeneste, der aktuelle kommuner og helseforetak sammen utvikler gode behandlingstilbud for pasienter som er utskrivningsklare fra sykehus, men som fortsatt trenger betydelig grad av behandling, pleie og rehabilitering. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til de planene som foreligger for et prøveprosjekt i Horten kommune i Vestfold, og som disse medlemmer foreslo å yte statlig økonomisk bidrag til i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2003. Disse medlemmer ber departementet sørge for at de regionale helseforetakene både er aktive i utviklingen av forsøk med denne type tjeneste, og sørger for at det blir stilt økonomiske midler til disposisjon slik at norsk helsevesen kan vinne nødvendige erfaringer for å kunne løse dette problemet på den mest hensiktsmessige måten.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at

hovedproblemet i denne saka dreier seg om kommunenes manglende økonomiske evne til å utvikle et godt nok tilbud til pasienter som utskrives fra sykehus. Dette problemet løses ikke ved å innføre dagmulker for kommunene, men må settes inn i en større sammenheng der bedring av kommuneøkonomien er det primære og viktigste tiltaket.

UTTALE FRÅ KOMMUNALKOMITEEN

Utkast til innstilling er sendt kommunalkomiteen til uttale. I brev dagsett 1. april 2003 uttalar kommunalkomiteen følgende:

"Kommunalkomiteen viser til brev frå sosialkomiteen av 20. mars 2003 der kommunalkomiteen blir bedden om å gje uttale til sosialkomiteen sitt utkast til innstilling.

Komiteen har følgende merknad:

Komiteen ber om at Regjeringa i Kommuneproposisjonen for 2004 gjer greie for verknadene for kommunesektoren av dei nye varslings- og utskrivingsreglane for ferdigbehandla pasientar frå sjukehus, og eventuelt foreslå tiltak for å tryggje dei økonomiske interessene til kommunane."

FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringen gjennom samråd og samhandling med Kommunenes Sentralforbund avklare ansvarsfordeling og ressursbehov i forbindelse med utskrivning av pasienter fra spesialisthelsetjenesten. Regjeringen må fremme tiltak til en forsvarlig ordning og praktisering av pasientutskrivningen i Revidert nasjonalbudsjett 2003, der bl.a. kommunenes økonomiske og faglige ressurser blir tilstrekkelig styrket for å kunne ivareta pasientenes behov og sikkerhet.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen si tilråding blir fremja av Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti.

Komiteen viser til dokumentet og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:37 (2002-2003) – forslag frå stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa, Ola D. Gløtvold, Jorunn Ringstad og Rune J. Skjælaaen om å utsetja endring av praksis ved utskrivning av ferdigbehandla pasientar – avvises.

Oslo, i sosialkomiteen, den 3. april 2003

John I. Alvheim
leiar og ordførar

Åse Gunhild Woie Duesund
sekretær

